

Herzien in maart 2024

Toelichting bij inspecties door de Commissie overeenkomstig artikel 20, lid 4, van Verordening (EG) nr. 1/2003 van de Raad

Deze toelichting is alleen ter informatie bedoeld. Dit is geen formele uitlegging van de inspectiebevoegdheden van de Europese Commissie.

- (1) Ondernemingen ⁽¹⁾ zijn wettelijk verplicht zich te onderwerpen aan een inspectie die is gelast bij een besluit van de Commissie overeenkomstig artikel 20, lid 4, van Verordening (EG) nr. 1/2003 van de Raad. De schriftelijke machtigingen bevatten de namen van de door de Commissie tot het uitvoeren van de inspectie gemachtigde functionarissen en andere begeleidende personen (“de inspecteurs”). Elk van de inspecteurs zal een bewijs van identiteit overleggen.
- (2) De inspecteurs zijn niet verplicht om nader in te gaan op het voorwerp en het doel van de inspectie zoals dat in het besluit is weergegeven of om op enigerlei wijze het besluit te verantwoorden. Zij kunnen echter wel toelichting geven bij procedurele kwesties, zoals vertrouwelijkheid of persoonsgegevens, en de mogelijke gevolgen van een weigering om zich aan de inspectie te onderwerpen.
- (3) Een gewaarmerkte kopie van het besluit moet worden overhandigd aan de onderneming. Het proces-verbaal van kennisgeving van het besluit dient slechts als bewijs voor de overhandiging ervan en de ondertekening ervan door de ontvanger houdt niet in dat deze zich aan de inspectie onderwerpt.
- (4) De inspecteurs zijn, overeenkomstig artikel 20, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1/2003, gemachtigd tot:
 - (a) het betreden van alle lokaliteiten, terreinen en vervoermiddelen van ondernemingen;
 - (b) het controleren van de boeken en alle andere bescheiden betreffende het bedrijf, ongeacht de aard van de drager;
 - (c) het maken of verkrijgen van afschriften of uittreksels, in welke vorm ook, van die boeken en bescheiden;
 - (d) het verzegelen van lokalen en boeken of andere bescheiden voor de duur van en voor zover nodig voor de inspectie;

⁽¹⁾ In deze toelichting worden met het begrip “onderneming” zowel ondernemingen als ondernemersverenigingen bedoeld.

- (e) het verzoeken van vertegenwoordigers of personeelsleden van de betrokken onderneming of ondernemersvereniging om toelichting te geven bij feiten of documenten die verband houden met het voorwerp en het doel van de inspectie, en het optekenen van hun antwoorden.
- (5) De functionarissen en andere begeleidende personen die zijn gemachtigd of aangewezen door de mededingingsautoriteit van de lidstaat op wiens grondgebied de inspectie wordt verricht, hebben het recht de inspecteurs actief bijstand te verlenen bij de uitvoering van hun taken. Daartoe beschikken zij over dezelfde, in artikel 20, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1/2003 genoemde, bevoegdheden als de inspecteurs (zie punt 4).
- (6) De onderneming **kan zich** tijdens de inspectie **door een extern raadsman laten bijstaan**. De aanwezigheid van deze raadsman op de geïnspecteerde locatie is echter geen voorwaarde voor de rechtsgeldigheid van de inspectie. De inspecteurs mogen de lokalen betreden, het besluit betekenen waarbij de inspectie wordt gelast, en de door hen bepaalde kantoren betreden en daar verblijven, zonder te hoeven wachten totdat de onderneming met haar raadsman heeft overlegd. Hoe dan ook zullen de inspecteurs, in afwachting van het overleg met de raadsman, slechts een korte tijd wachten voordat zij beginnen met de controle van de boeken en andere bedrijfsbescheiden, het maken van kopieën of uittreksels van deze documenten, het verzegelen van de ruimten, boeken of andere bescheiden van de onderneming, voor zover nodig, of het vragen om mondelinge toelichting. Deze wachttijd moet tot het strikt noodzakelijke beperkt blijven.
- (7) Verstreekt een vertegenwoordiger of een personeelslid van de onderneming op verzoek van de inspecteurs, overeenkomstig artikel 4, lid 1, van Verordening (EG) nr. 773/2004 van de Commissie, ter plaatse **mondelijke toelichting** over feiten of documenten met betrekking tot het voorwerp en het doel van de inspectie, dan kan deze toelichting in om het even welke vorm worden geregistreerd. Een kopie van alle gemaakte registraties wordt de betrokken onderneming na de inspectie ter beschikking gesteld overeenkomstig artikel 4, lid 2, van Verordening (EG) nr. 773/2004.
- (8) Ingeval toelichting werd gevraagd aan een personeelslid van een onderneming die door de onderneming niet gemachtigd is of was om namens de onderneming toelichting te verschaffen, stelt de Commissie een termijn vast waarbinnen de onderneming de Commissie alle rechtzettingen, wijzigingen of aanvullingen kan meedelen die moeten worden aangebracht aan de door dat personeelslid verstrekte toelichtingen; deze zullen dan bij de tijdens de inspectie geregistreerde toelichtingen worden gevoegd.
- (9) De inspecteurs hebben het recht om alle boeken en bedrijfsbescheiden, ongeacht de aard van de drager ervan, te controleren en om van die boeken of bescheiden op eender welke wijze kopieën of uittreksels te maken of te verkrijgen. Een en ander omvat ook het doorzoeken van elektronische informatie en het maken van digitale of papieren kopieën van die informatie. Vertegenwoordigers van de onderneming hebben het recht de acties van de inspecteurs te observeren zonder de werkzaamheden van de inspecteurs te belemmeren.
- (10) De inspecteurs mogen de IT-omgeving (bv. clouddiensten, servers, desktops, laptops, tablets en andere mobiele apparatuur) en alle opslagmedia (bv. externe opslagapparaten, back-up-tapes, usb-sticks, cd-roms, dvd's) van de onderneming

doorzoeken. Dit geldt ook voor privé-apparatuur en privé-media die voor werkdoeleinden worden gebruikt (Bring Your Own Device – BYOD), wanneer deze op de bedrijfslocaties worden aangetroffen. Daartoe mogen de inspecteurs gebruikmaken van systeemfunctionaliteiten die zijn ingebouwd in de informatiesystemen en -infrastructuur van de onderneming. Ook mogen zij gebruikmaken van hun eigen specifieke software en/of hardware (“forensische IT-tools”). Met deze forensische IT-tools kan de Commissie, overeenkomstig artikel 20, lid 2, punt b), van Verordening (EG) nr. 1/2003, de systemen en data van de onderneming inspecteren, met name door het creëren van authentieke duplicaten van data, met inbegrip van herstelde data, en kan zij die duplicaten doorzoeken zonder de integriteit van de systemen en data van de onderneming aan te tasten.

- (11) De onderneming is verplicht volledige en actieve medewerking te verlenen aan de inspecteurs. Dit betekent dat van de onderneming kan worden gevraagd dat zij vertegenwoordigers of personeelsleden ter beschikking stelt die de inspecteurs daadwerkelijk kunnen bijstaan. Dit geldt niet alleen voor de verplichting om toelichting te geven bij de organisatie van de onderneming en haar IT-omgeving, maar ook voor het uitvoeren van specifieke taken zoals het uitvoeren van specifieke commando's op de IT-systemen om informatie te verzamelen, het gebruikmaken van ingebouwde Litigation Hold-functionaliteiten, het tijdelijk blokkeren van individuele gebruikersaccounts, het tijdelijk van het netwerk afschakelen van lopende computers, het verwijderen en opnieuw installeren van computerdrives en het verschaffen van ondersteuning inzake “administrator access rights”. Wanneer die acties plaatsvinden, mag de onderneming op geen enkele wijze in deze maatregelen tussenbeidekomen en het is de verantwoordelijkheid van de onderneming om de betrokken medewerkers in die zin te informeren. De inspecteurs kunnen vragen om gebruik te maken van hardware (bv. opslagmedia, usb-sticks, aansluitkabels, scanners, printers) die door de onderneming wordt verschaft. Zij kunnen echter niet worden verplicht de hardware van de onderneming te gebruiken. De geïnspecteerde onderneming moet, op verzoek, de inspecteurs op de hoogte houden van de vraag hoe hun verzoeken worden uitgevoerd door het verschaffen van logbestanden of door de inspecteurs op de hoogte te houden van de instructies die zijn gegeven aan medewerkers van de onderneming die belast zijn met het uitvoeren van de verzoeken van de inspecteurs.
- (12) Opslagmedia kunnen voor onderzoek onder toezicht van de inspecteurs worden gehouden tot het eind van de inspectie in de lokalen van de onderneming. Zij kunnen vroeger worden teruggegeven, bijvoorbeeld nadat een leesbare forensische kopie is gemaakt van de data die worden onderzocht. Met dit forensische authentieke duplicaat worden (alle of een deel van) de op het originele medium opgeslagen data gedupliceerd. Het onderzoek van het authentieke duplicaat heeft dezelfde waarde als het onderzoek van het originele opslagmedium.
- (13) De onderneming moet, vanaf de betekening van het inspectiebesluit, met grotere zorg handelen en alle nodige maatregelen treffen om de bewijzen waarover zij beschikt, te bewaren. Het is de verantwoordelijkheid van de onderneming om haar medewerkers en vertegenwoordigers in die zin te informeren. Het wissen (of manipuleren) van bedrijfsbescheiden – opzettelijk of uit onachtzaamheid – kan een belemmering zijn van de inspectie door de Commissie. In het geval van een belemmering kan de Commissie de onderneming een geldboete tot 1 % van haar totale omzet in het voorafgaande boekjaar opleggen.

- (14) De verplichting om bewijsmateriaal te bewaren, reikt verder dan de duur van de inspectie ter plaatse ⁽²⁾.
- (15) Aan het einde van de inspectie zullen de inspecteurs alle forensische IT-opslagmedia van de Commissie waarop data van de onderneming zijn opgeslagen, volledig wissen ⁽³⁾. Door de onderneming verschaft hardware zal niet worden schoongemaakt door de inspecteurs, maar aan de onderneming worden teruggegeven.
- (16) Indien het selecteren van voor het onderzoek relevante documenten niet is afgelopen aan het beoogde einde van de inspectie ter plaatse in de lokalen van de onderneming, kunnen er voor de Commissie legitieme redenen zijn om te beslissen, mede in het belang van de betrokken onderneming, de inspectie van de data die zij bij de onderneming heeft verzameld, voort te zetten in haar lokalen te Brussel. In dat geval kan de kopie van de nog te doorzoeken dataset worden verzameld, samen met de reeds doorzochte data, om de inspectie op een later tijdstip voort te zetten. Deze kopie wordt beveiligd door deze in een verzegelde enveloppe te plaatsen die wordt meegenomen naar de lokalen van de Commissie te Brussel. De Commissie zal de onderneming vragen aanwezig te zijn i) bij het openen van de verzegelde enveloppe en ii) tijdens de voortgezette inspectie in de lokalen van de Commissie. Indien die voortgezette inspectie leidt tot extra kosten voor de geïnspecteerde onderneming die alleen het gevolg zijn van die voortgezette inspectie, kan de onderneming de vergoeding van die kosten eisen via een gemotiveerd verzoek in die zin. De Commissie kan echter ook besluiten om de verzegelde enveloppe aan de onderneming terug te bezorgen zonder deze te openen. Ook kan de Commissie de onderneming vragen om de verzegelde enveloppe op een veilige plaats te bewaren zodat de Commissie haar onderzoek kan voortzetten in de lokalen van de onderneming tijdens een nieuw, aangekondigd bezoek.
- (17) De onderneming zal de kans krijgen de voorlopige dataset(s) te bezien die de inspecteurs hebben geselecteerd voor toevoeging aan het zaakdossier, zodat zij kan beslissen of zij argumenten aanvoert dat voor data mogelijk het verschoningsrecht van advocaten geldt of dat het bijzondere categorieën persoonsgegevens betreft ⁽⁴⁾. De onderneming kan in dit stadium ook aangeven of zij vindt dat data die de inspecteurs voor toevoeging aan het zaakdossier hebben geselecteerd, geen verband houden met het voorwerp en het doel van het inspectiebesluit. Wat betreft de door de inspecteurs tijdens de inspectie ter plaatse (of na een voortgezette inspectie) geselecteerde uiteindelijke dataset die aan het dossier van de Commissie wordt toegevoegd, zal de onderneming een gegevensdrager (bv. een usb-stick) ontvangen

⁽²⁾ Zie, in die zin, arrest van het Gerecht van 9 april 2019, Qualcomm en Qualcomm Europe / Commissie, T-371/17, ECLI:EU:T:2019:232, punt 136, in hogere voorziening bevestigd door het arrest van het Hof van Justitie van 28 januari 2021, Qualcomm en Qualcomm Europe / Commissie, C-466/19 P, ECLI:EU:C:2021:76, punt 114.

⁽³⁾ De technische term voor deze operatie is “sanitiseren” (ook wel “secure erasing” genoemd). Doel hiervan is de data op zodanige wijze van een opslagapparaat te verwijderen dat deze data met geen enkele bekende techniek kunnen worden gereconstrueerd.

⁽⁴⁾ Zie artikel 10, lid 1, van Verordening (EU) 2018/1725 dat “bijzondere categorieën persoonsgegevens” omschrijft als persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, genetische of biometrische gegevens die zijn verwerkt met het oog op de unieke identificatie van een natuurlijk persoon, gegevens over gezondheid of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid. Zie ook artikel 9, lid 1, van Verordening (EU) 2016/679.

waarop al deze datasets zijn opgeslagen. De onderneming zal worden gevraagd om de definitieve exportlijst(en) van geselecteerde data-items te ondertekenen. Twee identieke kopieën van deze op gegevensdragers opgeslagen datasets zullen door de inspecteurs worden meegenomen.

- (18) Bewijsstukken die tijdens de inspectie werden geselecteerd, kunnen worden verzameld in hun technische volledigheid (een voorbeeld: wanneer een attachment bij een e-mail wordt geselecteerd, zal de uiteindelijke export bestaan uit de begeleidende e-mail, samen met alle attachments die bij dat specifieke bericht horen). Wanneer een bewijsstuk uiteindelijk wordt opgenomen in het zaakdossier, kan het uit elkaar worden gehaald in zijn individuele onderdelen (bv. begeleidende e-mail, attachments en/of andere ingesloten data-items). Deze kunnen dan apart worden vermeld en zo elk een eigen referentienummer krijgen.
- (19) Wanneer de onderneming op verzoek van de inspecteurs materiaal ter beschikking stelt om kopieën te maken, zal de Commissie, op verzoek van de onderneming, de kosten te vergoeden van het materiaal dat werd gebruikt om kopieën voor de Commissie aan te maken.
- (20) Voor de documenten die tijdens een inspectie werden gekopieerd, geldt wat in artikel 28 van Verordening (EG) nr. 1/2003 met betrekking tot de geheimhoudingsplicht is bepaald. Wanneer het in een latere fase van de procedure nodig blijkt om andere partijen toegang tot die documenten te verlenen (bijvoorbeeld in het kader van het verlenen van toegang tot het dossier), zal de onderneming worden gevraagd mogelijk bedrijfsgevoelige of anderszins vertrouwelijke informatie in die documenten aan te geven, en het vertrouwelijke karakter daarvan te staven. In dat geval zal de onderneming ook gevraagd worden om niet-vertrouwelijke versies van die documenten te verschaffen.
- (21) Wanneer de inspecteurs besluiten bedrijfsruimten en boeken of bescheiden te verzegelen, wordt daarvan een proces-verbaal gemaakt. De onderneming moet ervoor zorgen dat de aangebrachte verzegeling niet wordt verbroken voordat deze door de inspecteurs wordt verwijderd. Bij het verbreken van de verzegeling zal een afzonderlijk proces-verbaal worden opgesteld waarin wordt vastgelegd in welke staat de verzegeling zich bevindt.
- (22) Verordening (EU) 2018/1725 is van toepassing op alle persoonsgegevens die de Commissie bij mededingingsonderzoeken verkrijgt. Aangezien de EU-mededingingsregels alleen gelden voor ondernemingen, zijn persoonsgegevens niet het doel van door de Commissie in het kader van de mededingingsregels gevoerde onderzoeken en inspecties. Persoonsgegevens van individuele medewerkers van ondernemingen (zoals naam, telefoon, e-mailadres) kunnen echter voorkomen in zakelijke documenten die met dit soort onderzoeken verband houden. Het kan dus zijn dat deze worden gekopieerd of verkregen tijdens een inspectie en zo in het dossier van de Commissie terecht komen.
- (23) Alle persoonsgegevens in mededingingsdossiers van de Commissie mogen alleen worden gebruikt voor het doel waarvoor zij werden verzameld (de handhaving van artikel 101 en/of 102 VWEU). Zij zullen worden verwerkt in overeenstemming met

Verordening (EU) 2018/1725, zoals nader bepaald in de privacyverklaring van DG Concurrentie ⁽⁵⁾.

- (24) Indien een of meerdere datasets die toegankelijk worden gemaakt voor de inspecteurs, bijzondere categorieën persoonsgegevens bevatten ⁽⁶⁾, moet de onderneming de inspecteurs attenderen op de aanwezigheid van dit soort gevoelige persoonsgegevens en de betrokken bestanden of data specifiek identificeren. De inspecteurs zullen trachten die gegevens afzonderlijk te onderzoeken, rekening houdende met het gevoelige karakter ervan.

⁽⁵⁾ Zie https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2021-05/privacy_statement_antitrust_en.pdf.

⁽⁶⁾ Zie voetnoot **Error! Bookmark not defined.**